## Aktivitet i lokallag: Filmvisning og debatt:

*Tema: Global matsikkerhet, beredskap, makt over fremtidens matproduksjon, frøberedskap*

Tittelforslag:

- **Hva skal vi spise om verdens matsystemer kollapser?**
- **Hva skal vi spise i *ditt fylke/kommune* om vi mangler frø/andre innsatsfaktorer?**
- **Det starter med frøet**
- **Hvem skal bestemme hva vi skal spise i krise?**

### *Filmvisning (30 minutter)*

I kortdokumentaren Kimen møter vi bønder i Malawi, Guatemala og Norge, og lærer om frøberedskap. Klimaendring, dyrere innsatsfaktorer og konflikt truer matsikkerheten og gjør bønders situasjon vanskeligere.

### *Informasjon om frøberedskap i Norge*

Forskning fra Fridtjof Nansens institutt (FNI) viser at frøberedskap har lite fokus i Norge – en undersøkelse fra Innlandet viser at beredskapen på såfrø er sårbar. Å ha gode frølagre er viktig, men ikke tilstrekkelig. Reell frøberedskap krever at frøene produseres, lagres, dyrkes og brukes.

Rapporten fra FNI anbefaler at frøberedskap løftes inn i beredskapsplanlegging på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, med tydelig ansvarsfordeling, og at det etableres lokale og regionale strukturer for oppformering, lagring og kvalitetssikring av frø og annet formeringsmateriale. Gjennom praktisk frøkompetanse, sortsutvikling, støtteordninger, regelverksgjennomgang, bedre markeder for lokalt tilpassede vekster og aktiv bruk av offentlige innkjøpsordninger.

### *Debatt med lokale beslutningstakere, landbrukskontor og bønder. Forslag til spørsmål:*

For lokallagene og fylkeslagene i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, kan filmen bidra til engasjement og diskusjon rundt vår politikk, og våre krav til valget i 2027. Økt frøberedskap er viktig for 1) økt norsk sjølforsyning, 2) styrket matberedskap og landbruk, 4) klimatilpasning, og 7) økte bevilgninger til landbruket.

- Hvem tar ansvaret for beredskap i landbruket i deres kommune eller fylke? Hvilket ansvar har kommunen/bonden/beslutningstakere for å sikre beredskap, og hvilke konkrete tiltak gjøres/bør gjøres for å sikre matberedskap i vår kommune?

- Frø er en av mange viktige innsatsfaktorer, har kommunen god nok beredskap på disse innsatsfaktorene?
- Har kommunen en egen beredskap? Hvordan involvere landbruket i arbeidet med kommunens beredskapsplan/hvordan blir landbruket involvert i beredskapsarbeidet?
- Hvordan ser frøberedskapen ut i kommunen?
- Hva kan man lære fra bøndene og måtene de organiserer seg på i filmen?

***Ressurser:***

Les og last ned rapporten fra Fridtjof Nansens institutt her: Uten frø – ingen matberedskap: Frøberedskap i Innlandet og betydningen av lokalt tilpassede matplanter - Fridtjof Nansens Institutt

Rapport: FNI Rapport nr. 3 - Frøberedskapen i Innlandet - endelig.pdf

***Praktisk:***

Mulige samarbeidspartnere lokalt: Utviklingsfondet, Bygdekvinnelaget, Økologisk Norge, Bondelaget, Nibio, Fridtjof Nansens Institutt, Kvann, Solhatt, Nordic Seed Alliance, Spire.

Tilgang til filmen: Ta kontakt med ragnhild.holtan@smabrukarlaget.no for å få lenke til filmen.

***Informasjon om filmen: KIMEN***

Hva skal vi spise om verdens matsystemer kollapser?

I en tid med klimaendringer, krig, dyrere innsatsmidler og sårbare forsyningslinjer blir matsikkerhet stadig mer aktuelt. Likevel har satsingen på matsikkerhet i norsk bistand blitt redusert de siste to årene. Det skjer i en verden der flere mennesker trenger støtte til å produsere nok og næringsrik mat.

Dokumentarfilmen Kimen følger bønder i Guatemala, Malawi og Norge. Gjennom nære menneskemøter viser filmen hvordan store spørsmål om klima, mat og makt får konkrete konsekvenser i hverdagen. Dokumentaren undersøker arven etter den grønne revolusjonen: nye høytytende frø, kunstgjødsel og sprøytemidler ga større avlinger, men førte også til større press på matjorda, tap av plantemangfold, mer ensrettet produksjon og økt avhengighet av innsatsfaktorer mange bønder ikke selv kontrollerer.

I sentrum står såfrøet. Frø er kunnskap, kulturarv og grunnlaget for framtidig matproduksjon. Når bønder kan lagre, dele, videreutvikle og bruke lokalt tilpassede frø, står de sterkere i møte med klimaendringer og usikre markeder. Når matproduksjonen blir avhengig av få frøtyper, patenterte løsninger og innsatsmidler som må kjøpes på nytt for hver sesong, øker sårbarheten.

Kimen viser at matsikkerhet ikke kan reduseres til et spørsmål om større avlinger. Det handler om bønders rettigheter, jordhelse, vann, frømangfold, ernæring og lokalsamfunn som kan produsere mat også når kriser rammer. Løsningene finnes allerede: frøbanker, lokalt tilpassede sorter, klimatilpasset landbruk, kunnskap som deles mellom generasjoner og bønder som får større handlingsrom. Men slike løsninger krever langsiktig støtte og politisk vilje. Derfor må Norge styrke satsingen på matsikkerhet i bistanden og bidra til at flere bønder og lokalsamfunn får mulighet til å bygge robuste lokale matsystemer.

Kimen er laget av Hacienda Film, med støtte fra Sørnorsk filmsenter, Gates Foundation, Bergesenstiftelsen og Utviklingsfondet. Filmen skal bidra til en bredere samtale om matsikkerhet, makt, beredskap og hvilken rolle Norge kan spille - både her hjemme og internasjonalt. For når mennesker kan produsere nok og næringsrik mat, styrkes også helse, inntekt, rettigheter, motstandskraft og muligheten til å forme egen framtid.